بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުން

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2017/HC-A/171
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** އިބްރާހީމް ޝަރީފް، ދަފްތަރު ނަންބަރު 2894 / މާލެ
- **އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތް:** އަބްދުﷲ ޙަމީދު / ރަޔްނަސްޓޭ، ގދ. ތިނަދޫ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ބިމާއި އިމާރާތް ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީސް:
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ހުކުމް ތާރީޚް:
18 ޝަޢުބާން 1442
31 މާރިޗު 2021

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 21 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1438 / 20 މާރިޗު 2017

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 1894/Cv-C/2016
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ބިމާއި ޢިމާރާތް ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ މައްސަލަ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 05 ސެޕްޓެމްބަރު 2016
- ނިމުނު ތާރީޚް: 16 ނޮވެމްބަރު 2016

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިދައުވާއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާއި [illegible] [illegible] [illegible] ބާޠިލުކުރެއްވުމަށެވެ.

ދައުވާގެ ފަރާތް:

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ، [illegible] ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ ދަފްތަރު ނަންބަރު 2894، އިސްމާޢީލް ޝަމީމްގެ ފަރާތުން އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

2. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތަކީ [illegible] / [illegible]، ޢަބްދުﷲ ޝަރީފެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް:

3. [illegible] ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް ބިނާކޮށްފައިވާ[1] 07 ބުރީގެ އިމާރާތުން އެ އިމާރާތުގެ 3 (ތިނެއް) ވަނަ ބުރި (2 ކޮޓަރި، 2 ފާޚާނާ، 1 ސިޓިންގ ރޫމް އަދި ބަދިގެ) ކުއްޔަށް ދިނުމަށް ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް އާއި ދަފްތަރު ނަންބަރު 2894 / އިސްމާޢީލް ޝަމީމް އާދަމާއި 13 ޖަނަވަރީ 2009 އެއްބަސްވުމެއް[2] ވެފައެވެ.

4. މިއެގްރީމެންޓްގެ ދަށުން 01 ފެބްރުއަރީ 2009 އިން ފެށިގެން 16 އަހަރުގެ މުއްދަތަށް އިސްމާޢީލް ޝަމީމް ތަން ކުއްޔަށް ހިފާފައިވެއެވެ. މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ތަނުގެ ކުއްޔަކީ މަހަކު -/12,000ރ. (ބާރަހާސް) ދިވެހި ރުފިޔާއެވެ. މިފައިސާ ކޮންމެ މަހެއްގެ 10 ވަނަ ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް ކުއްޔަށްދޭ ފަރާތައި ނުވަތަ އެފަރާތުން ކަނޑައަޅާ ފަރާތަކާއި ނަގުދު ފައިސާއިން ނުވަތަ ކުއްޔަށް ހިފާ ފަރާތުގެ ބޭންކު

---

[1] ހ. [illegible] [illegible] [illegible] ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް [illegible] 20 ޖަނަވަރީ 2008 ގައި [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުއްޔަށް [illegible] [illegible] ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް [illegible] [illegible]

[2] ކުއްޔަށްދިނުމާއި، ހިފުމުގެ އެއްބަސްވުން

އެކައުންޓެއްގެ ޗެކަކުން ހަވާލުކުރަންޖެހޭނެއެވެ.[3] އަދި މުއްދަތުގައި ކުލީގެ ފައިސާ ހަވާލު ނުކުރިނަމަ އިތުރަށް ހިނގާ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް -/50 (ފަންސާސް ރުފިޔާ) ކުލީގެ ތެރެއަށް އިތުރުވެއެވެ.

5. މިއެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ތަނުގައި އިބްރާހީމް ތައުފީޤާއި އޭނާގެ އަނބިދަރިން ދިރިއުޅެމުންދިޔައިރު ތަނުގެ ކުލި ގަވާއިދުން ދައްކާފައިނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން މިތަން ހުސްކުރުމާއި ކުލި [illegible] އަދި ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކަށް ދަޢުވާކޮށް ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ. ތިރީގައިވާ ތާވަލުން ޝަރުޢީ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ ތަފްސީލް ދައްކުވައިދެއެވެ.

	ޤަޟިއްޔާ	ޙުކުމް ކުރެވުނު ގޮތް	އިތުރު ތަފްސީލް
01	687/Cv-C/2011	20 މެއި 2012 އިން ފެށިގެން 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތަން ހަވާލުކުރުމަށް	ހައިކޯޓުގެ 2012/HC-A/186 ޤަޟިއްޔާއިން ތާއިދުކޮށްފައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2013/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާއިން ތާއިދުކޮށް
02	1338/Cv-C/2011	5 މަސް ދުވަހުގެ ކުލި ދައްކަން	-
03	143/Cv-C/2012	8 މަސް ދުވަހުގެ ކުލި ހޯދުމަށް	-
04	618/Cv-C/2013	1 ފެބްރުއަރީ 2012 އިން ފެށިގެން 13 މަސް ދުވަހުގެ ކުލި އަދި ޖޫރިމަނާ ނަގައިދިނުމަށް	ހައިކޯޓުގެ 2014/HC-A/188 ޤަޟިއްޔާއިން ތާއިދުކޮށްފައި
05	1894/Cv-C/2016	މާރިޗު 2013 އިން ފެށިގެން ތަން [illegible] [illegible] ކުލި އަދި ޖޫރިމަނާ [illegible]	އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ

6. މިގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 687/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާގައި، 20 މެއި 2012 އިން ފެށިގެން 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތަން ހުސްކޮށްދިނުމަށް އިބްރާހީމް ތައުފީޤުގެ މައްޗަށް ޙުކުމްކުރިނަމަވެސް، އިބްރާހީމް ތައުފީޤުގެ [illegible] ތަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހަވާލުކޮށްފައިވަނީ 10 އޭޕްރީލް

---

[3] އެއްބަސްވުމުގެ 2 ވަނަ މާއްދާ.

2016 ގައެވެ. [illegible] 4 އަހަރު ދުވަހު [illegible] ކުލި ދެއްކުމެއް ނެތި އެވެ.

7. އެހެންކަމުން، ކުލި ނުދައްކާ [illegible] މުއްދަތަށް ކުލި ހޯދުމުގެ ގޮތުން [illegible] ކުލި [illegible] ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު ސިވިލް ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ހުށަހެޅިއެވެ. އެގޮތުން، [illegible] މައްސަލައިގައި ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު [illegible] އެދިފައިވަނީ 01 ޖަނަވަރީ 2013 އިން ފެށިގެން [illegible] 37 މަހާއި 15 ދުވަހުގެ ކުލީގެ ގޮތުގައި -/450,000ރ. (ހަތަރުލައްކަ ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާ) އާއި 01 ޖަނަވަރީ 2013 އިން ފެށިގެން 15 ފެބްރުއަރީ 2016 ނިޔަލަށް ހިނގައިދިޔަ 1141 ދުވަހަށް ޖޫރިމަނާގެ ގޮތުގައި -/57,050ރ. (ފަންސާސް ހަތްހާސް ފަންސާސް) ރުފިޔާ ހޯދުމަށެވެ. އެއީ އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުން:

8. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ،

> [illegible] އިސްވެ [illegible] ނުކުތާތަކާއި، މިމައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ބަޔާންތަކާއި، [illegible] ދެފަރާތުގެ [illegible] 01 ޖަނަވަރީ 2013 އިން ފެށިގެން 10 ފެބްރުއަރީ 2016 އަށް ދ. [illegible] 03 [illegible] ކުލިއާއި ޖޫރިމަނާއާއި -/485,800ރ. (ހަތަރުލައްކަ އަށްޑިހަ ފަސްހާސް އަށްސަތޭކަ ރުފިޔާ) [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] ކަނޑައަޅައި،
>
> [illegible] -/485,800ރ. (ހަތަރުލައްކަ އަށްޑިހަ ފަސްހާސް އަށްސަތޭކަ ރުފިޔާ) [illegible] / [illegible] ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު (ދއކ ނަންބަރު A096692) އަށް [illegible] 16 ނޮވެމްބަރ 2016 އިން ފެށިގެން 05 (ފަހެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] ފައިސާގެ [illegible] ފައިސާގެ އަދަދު މިކޯޓަށް ދައްކައި، މިފައިސާ [illegible] ނަންބަރު 2894/

މާލެ އިބްރާހިމް ޢަފީފް (ދރއ ނަންބަރު A074761) އަށް އަންގައި، އިބްރާހިމް ޢަފީފްގެ

ޤައިދު ހާސިލުކުރުމުގައި ބުނެވޭ ކަންތައްތަކެވެ.

މިޤަރާރުންނެވެ.

9. މިމުއްދަތު ބިނާކުރި ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ހިމެނޭ

9.1 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 687/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާގައި ތަން ހަވާލުކުރުމަށް އަންގާފައިވީނަމަވެސް އެތަން ހުސްކޮށް ދޫކޮށް ސަރުކާރަށް އާ ހަވާލުކުރުމަށްފަހުވެސް 10 ޑިސެމްބަރު 2016 ގައި ކަން އިބްރާހިމް ޢަފީފް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާގެ ޖަވާބުގެ 7.5 ވަނަ ނުކުތާގައި[4] މިއީ ތަނުގައި ކުރިންފެށިގެން އުޅެފައިވާކަމަށް ސިވިލްކޯޓުން ވެސް އިޢުތިރާފުވެ ކަމުގައި ބުނެފައިވާކަމެވެ.

9.2 ތަން ހަވާލުކުރުމަށްޓަކައި 15 ޑިސެމްބަރު 2016 ގައި ކަމަށް ޢަބްދުﷲ ވަޙީދު ކުރުއްވައިދިނަމަވެސް، އެކަން އަންގާން ފުރުޞަތެއް ނުދެއްވާ، އެދެންނެވިން ތަން ހަވާލުކުރި ޚިދުމަތަށް ބަލައިގަތުމުގައި އިބްރާހިމް ޢަފީފްގެ ފަރާތުން ބެލެހެއްޓުމަށް 10 ޑިސެމްބަރު 2016 ކަމަށް ބަލައިގަތުމެވެ.

9.3 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 687/Cv-C/2011 މައްސަލައިން މިހާރުސަލާމަތީ ހިމެނޭ އެއްބަސްވުމަށް ނިމުމާއި ގެންގުޅުމަށްފަހުވެސް، އެފަރާތް ދޫކޮށްދިނުމަށް އެއްބަސްވެ ކުއްޔަށް އާދޭސްކުރަމުން މިތާގައި ކުއްޔަށް ކަރުދާސް ދިނުމަށް އިބްރާހިމް ޢަފީފް ގެންގުޅުއްވިނަމަވެސް، އެޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމަށް އަމަލުކުރަމުން އިބްރާހިމް ޢަފީފް އެތަނުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ގޮތުގައި ކުރިން ދޫކޮށްދިން އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފަށް ބަދަލުގެނެސް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މިތާގެ ކުއްޔާއި ކަރުދާހަށް ބިނާކޮށް ސަރުކާރު އަދި ފަރާތް ސަބަބުން ނިންމާފައެވެ.

9.4 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 687/Cv-C/2011 މައްސަލާގެ ފަހުން ސިވިލް ކޯޓުގެ 1338/Cv-C/2011 ، 143/Cv-C/2012، 618/Cv-C/2013 މައްސަލާގައިވެސް މިހެން

---

[4] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހެޅި 3 (ހ) ގެ އެންމެ ފަހު ޕެރެގްރާފް

ކުރީގެ ގޮތުގައި ނަގައިދިފައިވަނީ 13 ޖަނަވަރީ 2009 ގައި އިބްރާހީމް ޝަރީފް ހާއި އަބްދުﷲ ރަޝީދާ ދެމެދުގައި ވެވިފައި އޮތް އެއްބަސްވުމުގެ ކުރިކަމަށް.

9.5. 1 މާރިޗު 2013 އިން 10 އޮގަސްޓް 2016 އަށް ހިނގާފައިވާ 37 (ތިރީސް ހަތެއް) މަހާއި 10 (ދިހައެއް) ދުވަސްކޮޅަކާއި މުއްދަތަށް ޖުމްލަ -/448,000ރ. (ހަތަރު ލައްކަ ސާޅީސް އަށްހާސް ރުފިޔާ) ކަމަށް.

9.6. 1 މާރިޗު 2013 އިން 10 އޮގަސްޓް 2016 އަށް ޗާރޖުކުރާއަށް ޖުމްލަ -/37,800ރ. (ތިރީސް ހަތް ހާސް އަށްސަތޭކަ) ރުފިޔާކަމަށް.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

10. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ދަޢުވާގައި ހުކުމްކުރެއްވުމާއި ދެކޮޅުން ހައިކޯޓުގައި އަންނަނިވި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް ފާހަގަކޮށް، އެ ނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެފަރާތުން ވާހަކަދައްކާފައި ވެއެވެ. މިގޮތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަކީ؛

10.1. "ކޯޓަށް ހާޒިރު ވުމުގެ އަމުރު" ގައިވާ "ޙުއްޖަތު އަންގުވުމުގެ" 05 (ފަހެއް) ވަނަ ނަންބަރުގައިވަނީ މަދަނީ މުރާފަޢާތުގެ ޤަވާޢިދާ ޚިލާފަށް (މުރާފަޢާތުގެ ޤަވާޢިދުގައި) ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ގަޑިއަށް ދަޢުވާކުރާ ނުވަތަ ބަދަލު ހަމަޖެއްސާފައިވާ ފަރާތުން ހާޒިރު ނުވެއްޖެނަމަ ދަޢުވާއިން ފަރާތުން ހާޒިރުވާ ގޮތަށް މުރާފަޢާތުގެ ދަށުން ފޯމް ބޭނުންކުރުން ކަމުގައިވާތީ، އިބްރާހީމް ޝަރީފް ހާޒިރުވާ ގޮތަށް ދަޢުވާ ފޯމް ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ކަމަށާއި، މިއީ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި، ޤާނޫނާއި ޚިލާފު ކަމެއް ފާހަގަކޮށް ބުނެ ނިންމަވާފައިވާ މަޖިލީހުގެ ބަލާ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

10.2. އިބްރާހީމް ޝަރީފުގެ ފަރާތުން މިމަޙްކަމުގެ ޝަރީޢަތް ކުރުމުގެ ކުރިން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ އިޖުރާއީ ނުކުތާއަށް ބަލައި ނުދެނެ، އަދި މަޙްކަމަށް އެ އިޖުރާއީ ނުކުތާއަށް ބަލައިދެއްވުމުން ނިންމި ސަބަބު

އިބްރާހީމް ޝަރީފް އަންގާފައިވުމުގައި އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައިވާ އުޞޫލުތަކާއި ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

.10.3 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ގެ ޝަރީޢަތުގައި އިބްރާހީމް ޝަރީފްގެ މައްޗަށް ކުރި ދަޢުވާ ބާޠިލު ކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތުގައި އަބްދުﷲ ރަޝީދު ސަޢީދުއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މ.[illegible] 03 (ތިނެއް) ވަނަ ބައި ކުއްޔަށް ދިނުމާއި ބެހޭގޮތުން 13 ޖަނަވަރީ 2009 ގައި އިބްރާހީމް ޝަރީފާއި އަބްދުﷲ ރަޝީދާއި ދެމެދު ކުރިން ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމަކީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 687/Cv-C/2011 ގެ ޝަރީޢަތުން ނިމުމަކަށް ގެނެވުނު އެއްބަސްވުމެއްކަމަށް ވުމުގެ އިތުރުން، އެއްބަސް ވުމަށް 22 ފެބްރުއަރީ 2011 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން އުވުމާއި (ނިމުމަކަށް ގެނައުމާ) އެއްބަސްވުމެއް ކަމުގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 765/Cv-C/2011 ގެ ޝަރީޢަތާއި ގުޅިގެން 17 މެއި 2011 ގައި އިއްތިފާޤުވި ސިވިލް ކޯޓުން ބަޔާންކުރައްވާ ހިނދު ޝަރީޢަތުގެ ހަވާލާދީ މަތިން ބާތިލުވާ ނިމުމަކަށް ގެނެވުމާއި އެއްބަސް ވުމުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް ދެ އެއްބަސް ވުމުގައި ބޭނުމާއި އަދި ދޫކޮށް ކުއްޔަށް ނަގައި ދިނުމަށް ނިންމުމަށް ސާބިތު ވެފައި ނުވާ ކަމަށް ހަމަޖެހިފައި މިވާ ނިންމެވުމަކީ ކަމެއް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

.10.4 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ގެ ޝަރީޢަތް އާއި 15 ނޮވެމްބަރު 2016 އަދި 20 ނޮވެމްބަރު 2016 ގެ ދެމެދުވަނީ އެއްމަސް ފާއިތުވެފައި ވަނިކޮށް، އިބްރާހީމް ޝަރީފް ބަލިވެގެން ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް ނުކުޅެދޭކަމަށް 15 ނޮވެމްބަރު 2016 ގައި ލިޔުން އެރުވުމުގެ ކުރިން މެ.ޑިކަލް ރިޕޯޓު އަދި ޑޮކްޓަރުގެ ހަވާލާދީފައި ސިޓީ އެކާއި ބަލިކަމުގެ ޑޮކްޓަރު ސެޓްފިކެޓް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިގެން އެ ދުވަހު ބާއްވަވަން ހަމަޖެހިފައިވާ އަޑުއެހުން ކެންސަލްކޮށް ކުރައްވައި ދުވަސް އެ މައްސަލައިގެ އަޑު އެހުމެއް ބާއްވާ 20 ނޮވެމްބަރު 2016 ގައި ކަމަށް ލިޔުމުން ޤާނޫނީ އިބްރާހީމް ޝަރީފްއަށް އެންގުމުން، އިބްރާހީމް ޝަރީފް ފުރުމަށް ކޯޓު އެދުމުގައި ބޭފުޅަކު މެދުން 20 ނޮވެމްބަރު 2016 ގައި ކޯޓަށް ހާޒިރުވެ އެކޯޓު އަޑުއެހުން ކެންސަލް ކުރުމަށް އިބްރާހީމް ޝަރީފްގެ ކޯޓަށް ހާޒިރުވުން

އަންގާފައިނުވާ ދުވަހެއް ކަމުގައިވާ 16 ނޮވެމްބަރު 2016 ގައި އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުގެ ޤައިދު ޙާސިލުގައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފު ޙައްޤު ދުއްވާ ޖަވާބަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޤާނޫނާއި ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމަށް ބެލޭ ހުރަހެއް ނުކުރާނެއެވެ.

10.5. 1894/Cv-C/2016 ގެ ޤަޟިއްޔާ އާއި ގުޅިގެން ދިރާގުގައި އިސްތިއުނާފު ޙައްޤު ހުށަހަޅާފައިވާ ހެދި ޢަދަދު މައްސަލަ ނިންމުމުގެ އެއްބަސްވުމަށް ފުރިހަމަކަމަށް ދިމާއީ ކުރުމަށްޓަކައި ހެދި ޢަދަދެއް ތި ހިނދު، އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުގެ ފާހަގަކުރެވޭ ހުށަހަޅާފައިވާ ދިމާއީ ހެދި ޢަދަދުގެ މައްސަލަ އެއްގޮތަށް މުޅިގަޑިއަކަށް ދިމާއީ ނިސްބަތުގެ ދަށުގައި ވަކި ފާހަގަކުރެވޭ ބަދަލު ނިންމުމުގެ މިސާލެއް މައްސަލަތަކުގެ ބޭނުމަށް އިސްތިއުނާފީ ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ ޙައްޤާއި ދެކެން މިންވަރުން ސަލާމަތީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ދިމާކޮށް ނިންމުމުގެ ކަމަށްބަލައި ހުރަހެއް ނުކުރާނެއެވެ.

10.6. 19 މޭ 2015 ގައި ނިންމެވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/25 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރެއްވި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ އާއި ގުޅިގެން ދިރާގުގައި އިސްތިއުނާފު ޙައްޤު ނަގާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ އެ ޤަޟިއްޔާގައި އަބްދުﷲ ރަޝީދު ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާގެ މައްސަލާއި ގުޅިގެން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަދުލުވެރި ޝަރީޢަތެއް ބޭއްވުމަށް ލިބޭ ޙައްޤު ވަކި ގޮތަކަށް މި ނަގަވާ ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމުގައި އެ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބެއްލެވިފައިވުން ކަމަށްބަލައި ހުރަހެއް ނުކުރާނެއެވެ.

11. އިސްތިއުނާފީ މައްސަލަތަކުގައި ދަށު ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި މައްސަލަ ބަލާ ފަރާތުން ޤާނޫނީގޮތުން ގޮތެއް ހަމަޖެހިފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ[5] 43 ވަނަ މާއްދާއިން ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނީ ހުކުމެއް ނިންމުމުގެ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީގޮތުން ގޮތެއް ހަމަޖެހިފައިވާކަމަށް ބަލައިގަނެވޭ ނަމަ ޢިލްމީ ބުނުމުގެ ނިންމާފައިވާ ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެން ބަލައިގަނެވޭނަމަ އެކަމުގައި އަދި ޤާނޫނީ

---

[5] - 22/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު

ބަޔާނާއި ކޯޓުއިރުކަން ދެއްކުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސާފުކޮށް ބުނަންވާނެކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާއިން[6] ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

12. މިއުބޭރު މިމައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރަމުން ބަލާއިރު މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ތެރޭގައި މައިގަނޑު ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމުގައި ފާހަގަކުރަމުން ކަމާއި އެކަމުގައި ހިމެނޭ ޤާނޫނީ ބަދަލު ފިޔަވަޅަކަށް ސާފުވާ މިންވަރަށް އިސްތިއުނާފު ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

13. މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން، މިކޯޓުގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ތަކަށް ފަދަ، އިސްތިއުނާފު ކުރާ އިބްރާހީމް ޢަފީފުގެ ފަރާތުން އިތުރަށް ދައްކަންޖެހޭ ވާހަކަތަކެއް ހުރި ކަމަށް ބުނެ މިއަދުން ހުށަހެޅުން، ތަކުރާރުކޮށް އަޑުއެހުންތައް ބޭއްވިފައިވާނެއެވެ. އަދި ފާހަގަކުރަންވާ އިތުރު އަދި ވާހަކަ ތަކަކީ ކޯޓުއިރުކަން ތަފްސީލުކޮށްދިނުމަށް އެދުމުން އެކަން ސާފުކޮށްދީފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި، ޝަރީޢަތުގައި ހިނގަމުންދާ މައްސަލަތަކުގައި، ހާޒިރުކަން އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާގައި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ބަޔާން ކުރަނީ ބަޔަކުގެދޮރު އާންމު އިޖުރާއަތު ފާއިތުވެފައިވާކަމާއި އެފަދައިން ފާހަގަކުރެއްވުން ޝަރީޢަތް ކަނޑައެޅުން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ވަކި ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ ގޮތެއްގައި، ފާހަގަކުރާގޮތަށް އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތަށް ފުރުޞަތުދީފައިވާނެއެވެ.

14. މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން އިބްރާހީމް ޢަފީފުގެ ފަރާތުން ދައްކާފައި ހުރި ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

15. ތަޤުރީރު ކުރި ފަރާތް އިސްތިއުނާފުކުރުމުން މައްސަލަ ބެލުމަށްޓަކައިގެން ދައްކާ މުއްދަތު ކުރި ފަރާތް އެދުމުން މައްސަލަ ބެލުމަށްޓަކައިގެން

---

[6] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/09 ޤަޟިއްޔާގެ 14 ވަނަ ނުކުތާގައި.

15.1. އިބްރާހީމް ޝަރީފް ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ 06 އޮކްޓޫބަރު 2016 ވަނަ ދުވަހުގެ 9:30 އަށް އިބްރާހީމް ޝަރީފް ކޯޓަށް ހާޟިރުވި އިރު، މި މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުގެ ބަދަލުގައި ހާޟިރުވާންޖެހޭ ދަފްތަރު 1880، ޢަބްދުﷲ އަންބަރު އެ ދުވަހުގެ 9:30 އަށް ކޯޓަށް ހާޟިރުވެފައިވާކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ހަމަޖެހިފައިވާ ވާއިދުން އެ މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ކުރި ބެލުމަށް ހިނގުމަށް އިބްރާހީމް ޝަރީފް އެދިފައިވާންކަމަށެވެ.

15.2. "ކޯޓަށް ދިނުން ހާޟިރުކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ޤަވާއިދު"[11] ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައި ދަޢުވާކާ ފަރާތް ކޯޓަށް ހާޟިރުނުވެއްޖެނަމަ އަމަލުކުރާނެގޮތް ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ. އެ މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓަށް ހާޟިރުވެފައިވާ މައްސަލައަކީ ގަޑިއިން ކޯޓަށް ހާޟިރުވުމުގެ އަމުރު ލިބި، މަޤްބޫލު އުޒުރެއްނެތި އަމުރުގައިވާ ތާރީޚާއި ގަޑިއަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ހާޟިރުނުވެއްޖެނަމަ، 03 ދުވަހުން އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެއީ

(1) އެ މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ ލިބުނު ފަރާތުން ވަކި ގަޑިއަކަށް ކޯޓުން އަމުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައި ނުވާނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ބާޠިލުކުރުން.

(2) އެ މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ ލިބުނު ފަރާތުން ވަކި ގަޑިއަކަށް ކޯޓުން އަމުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ، ކޯޓުން ހުށަހެޅިފައިވާ ހެއްކާއި ދަލީލުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މައްސަލަ ނިންމުން.

(3) ވޯރަންޓު އުފެއްދުމާއި SS (ހ) ގެ ދަށުން އެދިގެން ޖޫރިމަނާ ކުރުމުގެ އަމުރު ކަނޑައަޅައިގެން މައްސަލަ ބާޠިލުކުރުން.

15.3. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުން ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ ލިބުނު ފަރާތުން ވަކި ގަޑިއަކަށް ކޯޓުން އަމުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ، ކޯޓުން ހުށަހެޅިފައިވާ ހެއްކާއި ދަލީލުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މައްސަލައިގެ އަމަލުކުރާނެ ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަކީ އެ މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާ ތަޤްދީރީ (discretionary) ބާރެއްކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

15.4. މިމައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާގޮތަށް ބަލާއިރު ދަށު ކޯޓުގެ "މައްސަލަ ރިޕޯޓް ސީޓު" ގައި ލިޔެފައިވަނީ "ޗެކު ސީޓުގައި ގެދ އޮޅިފައިވާތީ ގެއްލިފައިވާ 15 މިނެޓް ކުރިން ދެއްވާކަށް ފޮނުވާލުމަށްފަހު ކޯޓުގެ ދުވަހުގެ ވަގުތުގެ ތެރޭގައި ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް/ ސިޓީއެއް ދެއްވާކަށް ފޮނުވީ ބަލައިގަތުމަށް ގޮތުގެ މަތިން ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް ޢަމަލުކުރަންވާނެ. އަދި ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ބަލާއިރު ރިހާ ފިޔަވަޅު ވެއްޖެ. ނަމަވެސް އެގެ ތަފްސީލު ކަނޑައެޅުން ފަރާތް ފޮނުވާލުމުން ރަށުގެ ބައިތައް ހުށަހަޅަން ދަތިވެފައި ހަމަ ކަން ގަބޫލުކުރުމަށް އެނގިފައިވާނެ ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ބައެއް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައިނުވާތީ ޝަރީޢަތް ކޮށްފައިވާތީ ރިހާ ހުކުމް ބަދަލުކުރުމަށް ދެވޭ ފުރުޞަތު ދީފައިވާނެއެވެ."

15.5. އަށްނަކަވާން މިމައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތް އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުގެ ސަބަބުތައް ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތުން މިއަދާލަތުގައި އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުގެ އުސޫލު ފަހަރުން މައްސަލަ ބެލުމަށް ޖަވާބު ދެއްކުމަށް ފުރުޞަތު އެއް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

16. އިޖާރާ ނުކުތުމަށް ދިނުމީ ގޮތް ބިނާކޮށް އިސްތިއުނާފުކުރައްވައިފި

16.1. އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުގެ މައްސަލަ ކުރި ދަށުކޯޓު އޮތް ގޮތުގައި ބުނާފައިވާ ކުރިން އިސްތިއުނާފު ޙައްޤު ނަގާފައިވާ އިޖާރާ ނުކުތުމަށް، ބަލައި ނިމިފައި ކޮށްފައި ޢަދުލު ފުރުޞަތު، އެ ނުކުތުމަށް ބަލައި ނިމިފައި ސަފުރު އަދި ވާރިސް ސަބަބު ބުނާފަ ކުރިމަތިވާ ކުރިން އަންގަވާފައި ނުވުމަކީ މި ދަށުކޯޓުން ދިޔަ ވަގުތު ކުރިމަތިވި ހުކުމް ނުވަތަ ގޮތެއްކުރެއް ކަމުގައި ބަލައިނުކުރައްވައެވެ.

16.2. އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުގެ ހަމަތަން ނަގާފައިވާ އިޖާރާ ނުކުތުމަކީ ސިވިލް ކޯޓުގެ 534/Cv-C/2016 ނަންބަރު ސިވިލް ކޯޓުގެ ބުނުމުން ކުރައްވާފައިވާ ފާސްކުރައްވައި

1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ހުރަސް އެޅޭގޮތަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާއެއްކަން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައިވާތީ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިކޯޑުން[7] އެނގެއެވެ.

16.3. ހަމަ އެނުކުތާގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ 534/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ދަށުކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ މަޖުލިސަކަށް[8] ހާޒިރުވުމަށް އިޢުލާނު ގޮތުން ހުށަހަޅާ އޮތް އެއްވެސް ކަމެއް ނިންމާފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

16.4. ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގައި ނެގޭ އިޖުރާއީ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ކަނޑައަޅާ ކަނޑައެޅުމުގައި އާންމު އުސޫލުގެ ގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނީ އަމުރުސަރައަށް އޮތް ކޯޓުން ދައުސޫރީ ގޮތުން އަމުރުސަރައަށް ވަކި ބޭސްކޮށްނުލިބޭ ހުކުމެއް އިންތިޒާރުކުރަން ނޫނީ އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ހުކުމުގެ ކަމުގައިވާތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/01/SC ސަރކިއުލަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ، އިސްތިސްނާ ހާލަތުތަކުން އިޖުރާއީ ނިންމުން ބަލައި ނުވަތަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބު ހުރުމާ ކުރިއަށްވުރެ ކުރިން އަންގަވާފައި ނުވަތަ މި ދަޢުވާއިން ދިފާޢު ވުމަށް ކުރިމަތިވި ހުރަހެއްކަމަށް ބަލާނަމަ ޢިނާޔަތް، އެ ނިންމުން މިޒާނުގެ ގޮތުން ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައިވެސް ފާހަގަކުރެވިދާނެކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

17. ނިމުމަކަށް ގެނައުމާއި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ކުރި އަދި ބޭރުގައި ނަގައިދިނުން

17.1. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި އިބްތިދާއީ ޙާކިމުގެ ދަޢުވާން ކުރި ދިޔުމާ ޒާހިރު ކުރިމަތީ ހުށަހެޅި ގޮތުގައި ޢަބްދުﷲ ރަޝީދު ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދ.ބުނބުރަ 03 (ތިނެއް) ވަނަ ބޭރު ކުރުމަށް ދިނުމާއި ބެހޭގޮތުން 13 ޖަނަވަރީ 2009 ގައި އިބްތިދާއީ ޙާކިމާއި ޢަބްދުﷲ ރަޝީދާއި ދެމެދު ކުރިން ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމަކީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު

---

[7] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ.

[8] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ނޯޓު 7 ވަނަ ނުކުތާ.

ޤަޟިއްޔާއިން ނިމުމަކަށް ގެންނަވާފައިވާ އެއްބަސްވުމަކަށް ވުމުގެ އިތުރަށް 687/Cv-C/2011 އެއްބަސް ވުމަކީ 22 ފެބްރުއަރީ 2011 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން އުވިފައި (ނިމުމަކަށް ގެނެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމެއް ކަމުގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 765/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާ އާއި ގުޅިގެން 17 މެއި 2011 ގައި އިޢުތިރާފުވެ ސިވިލް ކޯޓަށް ބަޔާންދީފައިވާ ހިނދު ސަރުކާރީ ހަމަތަކުގެ މަތިން ބާޠިލު ނިމުމަކަށް ގެނެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ މައްސަލަ ބެލެހެއް އެ އެއްބަސް ވުމުގައި ބެހޭފަދަ ސުވާލެއް ނުކުރެވޭ ތަފާތު ބައިވެރިންގެ ނިންމުން ނިންމުމުގެ ސަބަބު އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމުގައި އިސްތިޢުނާފު ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެއެވެ.

17.2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރީގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ކުރި ނަގައިދިނުމަށް ނިންމި ސަބަބު ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 687/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާއިން މިމައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެއްބަސްވުމަށް ނިމުމެއް ގެނެސްފައިވުމުންނާއި، އެފަދައިން ދޫކޮށްލަން އެއްބަސްވުމެއް ކުއްޔަކަށް އާރުވިއެހެންވެސް ޖެހިލި ކުއްޔާ ކަނޑައަޅައި ހިނދުމަށް އިސްލާހު ކުރުމުގެ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވުމެއް، އެޤަޟިއްޔާގެ ބުނާ ކަމަށް އަރުވާފައިނުވާ އިސްލާހު ކުރުމުގެ އުސޫލާ ޚިލާފްވާ ގޮތަށް ކުރި ނަގައިދިނުމަށް އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވާ ބަދަލުގެނެސް ސަރުކާރާއި ގުޅުން ޖެހޭ ކުރިއެރުމަށް ސަރުކާރު އަދި ފަރާތް ސަރުކާރު ނިންމާފައެވެ. އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 687/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާގެ ފަހުން ސިވިލް ކޯޓުގެ 1338/Cv-C/2011، 143/Cv-C/2012، 618/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައިވެސް މަނާ ކުރީގެ ގޮތުގައި ނަގައިދިނުމަށް 13 ޖަނަވަރީ 2009 ގައި އިސްލާހު ކުރުމުގެ އާއި އަބްދުއްﷲ ޙަމީދާ ދެމެދުގައި ވެފައި ހުރި އެއްބަސްވުމުގެ ކުރިކަން ބައްލަވާފައިވެއެވެ. ސިވިލް ކޯޓުގެ މިނިވަން ނިޒާމު ސަރުކާރު އަދި ފަރާތް ހުށަހެޅި އިސްލާހު ކުރުމުގެ ބަދަލުކުރުމެއް ނުވެއެވެ.

17.3. އަދި މިގޮތުގެ މައްސަލަތަކުގައި، [illegible] ވަކި ދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ވަކި ދުވަހުގެ ކުރިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] **[illegible] ވ [illegible] [illegible]**[9] ޤަޟިއްޔާއިން ވެސް އެނގެއެވެ.

18. [illegible]

18.1. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި 15 ނޮވެމްބަރު 2016 އަދި 20 ނޮވެމްބަރު 2016 [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] 15 ނޮވެމްބަރު 2016 ގައި [illegible] އެދުވަހުގެ ކުރިން [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ސިޓީ [illegible] ބަލިކަމުގެ [illegible] ސެޓްފިކެޓް ކޯޓަށް [illegible]، އެ ދުވަހު ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ އަޑުއެހުން ކެންސަލް ކުރައްވައި ދެން އެ މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމެއް [illegible] 20 ނޮވެމްބަރު 2016 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 20 ނޮވެމްބަރު 2016 ގައި ކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 16 ނޮވެމްބަރު 2016 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[9] 2017/SC-A/26 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] ނަންބަރު 13

18.2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާގެ 3 ގެ (ހ) ގައި 15 ނޮވެމްބަރު 2016 ގެ 10:45 ގައި ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް އެކޯޓުގެ ނަންބަރު B3-CR2/2016/2314 "ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު" ރައްދުވެފައިވާކަމަށާއި އެއަމުރުގައިވާ ތާރީޚާއި ގަޑިއަށް އިބްރާހީމް [illegible] ހާޒިރު[illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

18.3. "ކޯޓަށް މީހުން ހާޒިރުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންވީ ގޮތުގެ ގަވާއިދު" ގެ 28 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު ލިބި، މަޤްބޫލު އުޛުރެއްނެތި އަމުރުގައިވާ ތާރީޚާއި ގަޑިއަށް [illegible] [illegible] ހާޒިރުނުވެއްޖެނަމަ، [illegible] [illegible] ހާޒިރުގައި ކޯޓުން [illegible] ނިންމުމުގެ އިޚްތިޔާރު ލިބިގެންވެއެވެ.

18.4. 15 ނޮވެމްބަރު 2016 [illegible] ހާޒިރުނުވާ [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

19. [illegible]

19.1. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ އާއި ގުޅިގެން [illegible] އިބްރާހީމް [illegible]

މީގެ ކުރިން އިސްތިއުނާފީ ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ތަކާއި މުޅިން ޚިލާފަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފަށް ނިންމެވި ނިންމެވުމެއް ކަމަށް އިބްރާހީމް ތައުފީގު ފާހަގަކުރެއެވެ.

19.2 އެހެންނަމަވެސް، އިބްރާހީމް ތައުފީގުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދިފާޢީ ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން ދަށު ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކުރައްވާފައިވާ ކަން [illegible]، މިފަދަ އިސްތިއުނާފީ ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ ކަން ނިންމުންތަކެއްކަން ސާބިތުވެފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

20. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2013/SC-A/25 އަށް ރިޢާޔަތްކުރުން

20.1 19 މެއި 2015 ގައި ނިންމެވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/25 ގެ ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ އާއި ގުޅިގެން ދިފާޢުގައި އިބްރާހީމް ތައުފީގު ނަގާފައިވާ [illegible] އެ [illegible] ޢަބްދުﷲ ރަޝީދު [illegible] ދަޢުވާގެ [illegible] ގުޅިގެން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޢަދުލުވެރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވި ނަމަވެސް އެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމެވުމުގައި އެ [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް ތައުފީގު ފާހަގަކުރެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ ކޮން [illegible] [illegible] ތަފްސީލުކޮށް އިބްރާހީމް ތައުފީގު ބަޔާންކޮށްފައި ނުވެއެވެ.

20.2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/25 ޤަޟިއްޔާއަކީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2386/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާ އިން ޢަބްދުﷲ ރަޝީދުގެ ފަރާތުން މ. [illegible] އާމިނަތު [illegible] ވާރިސުންގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެއީ، [illegible] [illegible] [illegible] ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] 15 [illegible] 2007 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން 15 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް ކުއްޔަށް ދިނުމަށް އާމިނަތު [illegible] އާއި ޢަބްދުﷲ ރަޝީދު އާއި ދެމެދު 20 ޖަނަވަރީ 2008 ވަނަ ދުވަހު ހެދި ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޢަބްދުﷲ ރަޝީދު [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]

3,921,890/-ރ (ތިންމިލިއަން ނުވަލައްކަ އެކާވީސްހާސް އަށްސަތޭކަ ނުވަދިހަ ރުފިޔާ) ޚަރަދުކޮށްގެން 06 ބުރީގެ ވިލާތަކުގެ ނިމުމާއި ހަވާލުކުރުން ގެސްޓްހައުސްތަކުން، 30 ސެޕްޓެމްބަރު 2011 ވަނަ ދުވަހު އާމިނަތު ރިޔާޟް ނިޔާވުމާއި މި އެއްބަސްވުމުގެ 12 އަދި 16 ވަނަ މާއްދާއަށް ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް، އެއްބަސްވުން އޭގައިވާ މުއްދަތުގައި އާމިނަތު ރިޔާޟްގެ ފަރާތުން އަންގައި ދުއްވުން އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ.

20.3 އެމައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުން ދަޢުވާގެ ފައިސާއާ އެއްބަސްވުމަކީ ބާޠިލު ދެމި އޭތި އެއްބަސްވުމެއްކަމަށް ނިންމާފައިވާތީ. އެ ޤަޟިއްޔާގައި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/81 ޤަޟިއްޔާއިން ޝަރީޢަތުން ނިންމި ނިންމުން އިސްތިޢުނާފުކުރުމުން ބާޠިލު އިސްތިފ ހަވާލާދިނުމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބަދަލުން އެ ދި ޤަޟިއްޔާ ބާޠިލުކޮށްފައެވެ.

20.4 ހައިކޯޓުން ބަޔާންކުރުމުން ގޮތުން ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-A-02/05 ޤަޟިއްޔާއިން، އެ އެއްބަސްވުމަކީ ޤާނޫނީ ދިމާވާ އެއްބަސްވުމެއްކަމާއި، އެއްބަސްވުމުން އިންތިޚާބުކުރުމަށް އަމުރުކުރުމާ އާމިނަތު ރިޔާޟްގެ ފަރާތުން އަންގައި 08 ޖޫން 2016 ގައި ނިންމި ނިންމުމަށް ބަދަލު އައިސްފައިވާތީ، އެ ނިންމުމަކީ ނިޔާއީ ބުރުޤުއާ އެނގެއެވެ.

20.5 އެންމެފަހުން، ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤް އާއި އިބްރާހީމް ޝަރީފާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި ގުޅިގެން އިބްރާހީމް ޝަރީފާ އުފެއްދުނު ޕްރޮޖެކްޓަކީ، ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤާއި އަމިއްލަކުރުމާ އާމިނަތު ރިޔާޟްގެ ފަރާތުންނާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ސަބަބުން ނަރުވުގެންތާ ކަމެއްކަން ބުނުން ނެތްކަމަށް ދެކެމެވެ.

21. ވީމާ، އިސްވެ، ބަޔާންކުރެވުނު ނުކުތާތަކުން ބަޔާންކުރުމުގައި ސަބަބުތަކަށް ބަލާއިރު އަދި ފާހިތު ހަރުމަތަކުގެ މަތިން ނިޔާއެއްކަން ބާރާއިން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ

ޙުކުމަށް ބަދަލުގެންނަންޖެހޭނެ ސަބަބެއް ނުފެންނަކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މި ފުލްބެންޗް ހުރިހާ ފަނޑިޔާރުންނަށް އެއްބަސްވެވަޑައިގަތެވެ.

- **ޙުކުމް:**

މިހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފު ބަޔާނުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދަޢުވާ ލިބިފައިވާ ފަރާތް، ދާއިރާ ނަންބަރު 2894، އިބްރާހީމް ޢަބްދުލްގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1894/Cv-C/2016 ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާ މެދު ބަލައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ އެ ދާއިރާއަށް ބަލާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލުގެންނަންޖެހޭނެ ސަބަބެއް އެ ކޯޓުން ސާބިތުނުވާތީ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މި ފުލްބެންޗް ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކުރިއަށް އޮތް ގޮތަށް ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

މި ފުލްބެންޗް ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫން
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީމް

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު